

UN NENIÑO CON SORRISO HUMANIZANTE

Na entrada deste ano 2002, que din os entendidos que será ano de amor pola concorrencia dos dous douses amorosos vinculados pola poesía dos ceros, sentín unha sensación moi desacougan- te. Quizabes ese sentimento sexa algo puramente subxectivo por mor do meu estado anímico, debi- do a que o día de fin de ano pola mañá diagnosti- cáranme dous médicos que padecía unha certa afección neumonolóxica, e teño comprobado que as afeccións de carácter respiratorio estimulan a emotividade.

A sensación foi que, por riba da acollida dun novo ano, primaba a imposición dun novo deus, outro fillo do vello deus Mercurio, patrón dos mercados, que tamén andou en amoríos coa deu- sa Europa, e que segundo parece é medio parente de Laverna, protectora de feirantes sen escrúpu- los. Inmediatamente despois das doce badaladas, sentín como que se me espoliaba dunha parte im- portante da miña identidade, da feble peseta dos pobres, coa que levo 57 anos convivindo, en aras dese novo deus, de nome Euro, que políticos e economistas me predicán como salvador definiti- vo, absolutamente uniformante para trescentos millóns de persoas e, segundo día, case tan omni- potente como o Zeus-Dólar.

Menos mal que arredor da hora de xantar do mesmo día de fin de ano estivera en Begonte visi- tando o seu belén. E menos mal que tamén que fronte ás uniformantes multinacionais, que van mercando os pequenos pobos para convertelos nesa mal chamada aldea global, perviven sectores

máis ou menos residuais que están apostando forte pola etnografía e que loitan con tesón polo coitado agarimoso das raíces.

Alí en Begonte atopeime un ano máis coas miñas raíces que, ata que o alzheimer do pampallosismo universal borre definitivamente da miña memoria histórica, seguen configurando a miña irrenunciable identidade de aldeán chairego.

No belén de Begonte, ademais do cura Xesús Domínguez Guizán, curador de afeccións que corroen as raíces, constructor de comunidade con pedras vivas e de gran parte das casas do belén con pedra do país, atopeime con ferreiros, muiñeiros, cesteiros, cazoleiros, serradores portugueses, carpinteiros, pastores, reis magos mesturados polo val cos plebeos e, aló arriba, coa casa do señor á que alí chaman o pazo de Herodes, pero xa sen xente, ou cando menos, sen xente á vista.

Reparando nos pastores e nas ovelliñas, non puiden evitar que se me viñese á mente que xa hai moitos fillos de labregos que o único pastor que coñecen é o pastor eléctrico e rezamos un responso por cada oficio finado nestes últimos cincuenta anos e polas cen palabras que morren con cada oficio que desaparece.

Nos poucos metros cadrados daquel belén de Begonte atopeime con máis xente ca en moitas parroquias da nosa Galicia, que van esmorecendo por mor da despoboación e por obra e desgracia dun progreso, que non sempre é avance na civilización.

Estabamos sós o cura Xesús e máis eu entre aquela xente rural allea á parafernalia do nadal mercantilista que se aproveita do Misterio ó mesmo tempo que o engule, e participamos dun sosego que se contaxiaba e que resultaba bálsamo tonificante contra as présas urbanitas.

Fun reparando en que case todo o que alí presenciaba estaba pasado de moda. Xa non se crabuñan gadanas, porque hoxe os gandeiros teñen modernas rotativas, xa non se afían fouciños da sega, porque dispoñemos de “cosechadoras”, xa non quedan forxas nin ferreiros, porque os machados para esmoucar a leña que nos quentaba no fogar trocáronse por motoserras de importación, e o mesmo lume que nos quenta procede do petróleo árabe causante de guerras ás que a censura dos medios de comunicación impide chamar polo seu nome propio.

Ocorrúseme preguntarlles a unhas mulleres que estaban lavando:

– ¿E vosoutras fostes felices? Respondéronme: –Pasamos traballos, pero falabamos, que agora as cadeas da televisión amordazáronos a lingua e apropiáronnos ata a palabra.

Algo dentro de min puxaba por aceptar o progreso como causa de meirandes comodidades e de novos medios de felicidade. E acabei dándome a razón ó comprobar como as súas tecnoloxías, utilizadas con humanismo, tamén humanizan; porque os coñecementos tecnolóxicos do amigo Xosé Rodríguez Varela dan vida e movemento a

aquelas mulleres e a aqueles homes daquel belén de Begonte, do mesmo xeito que moitos adiantos da ciencia dan vida ás mulleres e ós homes deste belén do mundo.

Ter vida é fundamental, e ter unha boa calidade de vida e loable aspiración. Se o deus Euro serve para iso benvido sexa e benvidos sexan tódolos adiantos tecnolóxicos que apunten a tal fin. Pero a vida mesma e a súa calidade ficarían entangaráñadas se non atopamos sentido para o vivir e alí, nun pendello, entre unha mula e un boi, envolto na mirada agarimosa dun Xosé e dunha María, está o Neno, a fonte da Vida feita Palabra, para que o noso verbo sexa palabras de Vida. Moita da xentiña daquel Belén atopou sentido á súa vida naquel Neno. Para moitas mulleres e homes deste belén do mundo, a pesar dos cambios de costumes e da morte e nacemento de novos mesteres,

segue sendo o neno quen dá fondo sentido ó vivir cotián. Quen atope sendo á vida sen Él, tamén lle pode dar gracias ó Deus do Amor. E quen busque sentido ó seu vivir só nos fillos do deus Mercurio que non esquezan que os vapores do mercurio son terriblemente ponzoñosos.

Gracias ós veciños de Begonte e a cantos manteñen viva esta obra, porque o seu belén é unha enciclopedia de etnografía, diante da que os novos poden aprender moito sobre as súas raíces, os maduros podemos revivir experiencias da mocidade, que ese é un bo xeito de retardar a vellez, e calquera que queira pode atopar sentido á súa vida de mozo ou de vello, gracias á tenrura inmorte dun Deus que nace cada ano e cada día en cada neniño que ven ó mundo para agasallarnos co sorriso feble e salvador “dun rostro meigoso de neve e carmín, duns labios vermellos cal rosa de abril”.